

[Jes Lunde]

mennesker er arbejdsløse i kortere eller længere tid i løbet af et år. Mange beskæftigede går med en fyreseddel i baglommen, og atter andre ved, at deres risiko for at blive arbejdsløse er stor. Kulden breder sig, og glæden bliver lidt sværere at finde. Samfundsmæssigt kan arbejdsløsheden også risikere at blive en kilde til desperation, især hvis unge føler, at de ingen muligheder har.

I foråret 1993 oplevede vi for første gang i nyere Danmarkshistorie en politisk demonstration, der endte med, at politiet skød direkte ind i menneskemængden. Det helt særegne ved demonstranterne var, at den hårde kerne blandt arrangørerne havde vold mod selve samfundssystemet som mål. Der var ikke tale om isolerede mål som at besætte et hus for at skaffe sig en bolig eller imødekommelse af andre veldefinerede krav.

Denne nye udvikling, hvor hadet til samfundet gøres til en ideologi, og hvor hensigten helliger ethvert middel, er frygtelig farlig, og jeg tror kun, at den kan få et omfang, der tæller mere end nogle få personer, hvis massearbejdsløsheden er grobunden. Hvis mennesker bliver forhindret i at sætte sig positive spor i samfundet, så kan de blive tvunget ud i at sætte sig negative for dog at føle, at de eksisterer. I TV-Avisen i søndags blev det formuleret af en ung, der lige var blevet anholdt. Han råbte til kameraet igennem det lukkede vindue i politibilen:

Vi unge har ikke en skid at lave, derfor stjæler vi.

Knivstikkeri blandt unge, drab, forældres ligegyldighed, mangel på kærlighed, rodløshed og opbrud – der går for mig at se to tydelige tråde fra disse forhold og tilbage til den måde, vi har indrettet vores arbejdsmarked på.

Den ene tråd går tilbage til den håbløshed og bitterhed, der let skabes i et liv ramt af arbejdsløshed. Et liv i opgiveness avler rodløshed og mangel på værdier.

Den anden tråd går tilbage til den manglende tid til børnene, der kan blive resultatet, når forældrene tilsammen har en alt for lang arbejdstid væk hjemmefra.

De to tråde er hver for sig stærke bærere af forklaringer på, hvorfor vi får problemer. Vi ville gøre vores børn og unge en kolossal tjeneste, hvis vi forstod at dele tingene anderledes, hvis småbørnsforældre overalt, hvor de har

lyst, fik lov til at gå betydeligt ned i arbejdstid og vi samtidig sørgede for at gøre det økonomisk muligt for dem, hvis vi forbedrede mulighederne for at være hjemme, når det er vigtigt for børnene, hvis vi ville prioritere og give mere tid til vores børn, mens de, der er arbejdsløse, så i stedet kunne få den plads på arbejdsmarkedet, som de gerne vil have.

Det er nødvendigt at give plads for det. Vi skulle lytte til de undersøgelser, hvor børn bliver spurgt, hvad de allerhelst ville have. De svarer faktisk ikke: Flere julegaver. De svarer: Mere tid med mor og far.

Det kan diskuteres, om bedre muligheder for, at forældre kan tage en pause fra arbejdslivet, betyder, at kvinderne risikerer at blive fastlåst derhjemme. Det er absolut ikke SF's hensigt. Jeg tror gerne, at kvinderne er de første til at få dårlig samvittighed over for børnene. Det taler til deres fordel. Men det er faktisk især mændene, der alt for ofte er fraværende i børnenes opvækst.

Ikke mindst når børnene bliver lidt større og forældrene måske er blevet skilt, er det katastrofalt, hvis fædre helt melder sig ud af omsorgen for deres børn. Børn har brug for at blive snakket med, og for at nogen tager sig af dem, brug for at mærke forældrenes kærlighed og varme, også selv om de kan se ud til at være så store, at man tror, de kan klare sig selv. Hvis forældrene vælger at skrue ned for deres tid på arbejdsmarkedet for at tage sig af deres børn, bør det til gengæld sikres, at enhver pause fra arbejdslivet forbindes med ret til at vende tilbage akkurat som ved barselorloven, så ingen, hverken mænd eller kvinder, uforskyldt havner permanent hjemme ved kødgyderne.

Jeg ved godt, at erhvervslivet vil sige, at man ikke kan holde orlov i årevis. Det vil koste store beløb i genoptræning og ajourføring.

Mit svar er: Og hvad så? Bruger vi ikke i dag milliardbeløb på at holde de arbejdsløse ajour? Hvad skulle forskellen være ved at bruge pengene på nogle, der har holdt en pause hjemme ved børnene i stedet for at være ufri-villigt arbejdsløse? Det er i sidste instans kun et spørgsmål om politisk vilje – og et spørgsmål om at bruge fantasien – i stedet for at lade sig trumle flad af, at vi nu engang tilfældigvis har bestemt os for at indrette verden på en måde, der har vist sig ikke at fungere.